

aan DG
 van FG en plvFG
 cc CPO, directeur CSB, hoofd CAD

onderwerp Jaarverslag 2023

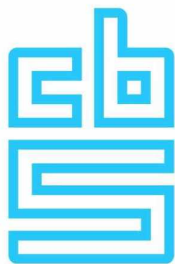
Inleiding

In dit jaarverslag geven de plaatsvervangend functionaris gegevensbescherming en de functionaris gegevenbescherming achtereenvolgens een overzicht van de adviesparagrafen in stukken voor het directiebestuur, adviezen aan de Directeur-Generaal, decentrale adviezen, adviezen op DPIAs (gegevensbeschermingseffectbeoordelingen) en geregistreerde inbreuken op de AVG ('datalekken'). Vervolgens rapporteren zij over de voortzetting van de toezichtsagenda 2023 en overige constatering.

Adviezen aan het Directiebestuur

In het afgelopen jaar hebben we op de volgende DB-notities een advies gegeven (FG-paragraaf in de oplegger):

- Notitie continuering Stuurgroep Veilig Data Delen – DB 24 januari 2023
- Notitie Houtskoolschets CDO – DB 24 januari 2023
- Advies privacy & security toekomstbestendig pseudonimiseren en bij Invoering PRIN – DB 31 januari 2023
- Crisismanagement; werkgroep business continuity management – DB 31 januari 2023
- CBS als bevoegd orgaan DGA – DB 7 februari 2023
- Verkenning kennisveiligheid – DB 14 februari 2023
- Notitie niet-gepubliceerd ASD – DB 28 februari 2023
- Oplegger ter informatie; toezichtsagenda FG 2023 – DB 7 maart 2023
- Voortgangsrapportage agenda privacybescherming – DB 7 maart 2023
- Barometer Culturele Diversiteit bij het CBS – DB 14 maart 2023
- Plan van aanpak verbetering vulling DSC – DB 18 april 2023
- Beleidsregel publiceren op instellingsniveau – DB 28 juni 2023
- Voortgangsrapportage Q2 agenda privacybescherming – DB 4 juli 2023
- Beleid voor e-mailarchivering – DB 18 juli 2023
- Algoritmeregister – DB 25 juli 2023
- Smart Surveys – DB 25 juli 2023
- Besluit vervangingsregel – DB 19 september 2023
- Adviezen dataminimalisatie en teruglevering – DB 19 september 2023
- Voortgangsrapportage Q3 Agenda Privacy – DB 24 oktober 2023
- OSSC: Odissei Secure Super Computer – DB 28 november 2023
- Algemene Voorwaarden ASD – DB 19 december 2023

Adviezen aan de DG

In 2023 hebben we de volgende adviezen gericht aan de DG. Deze zijn terug te vinden in de werkruimte van de FG op intranet.¹

- Advies d.d. 14 februari 2023 over samenwerkingen. Dit advies belicht waarom de binnen het CBS veel gebruikte figuur van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid eigen risico's voor de naleving van verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijken en de rechten van betrokkenen onder de AVG oproept, die in de uitwerking van onderlinge afspraken moeten worden gemitigeerd.
- Advies d.d. 7 februari 2023 over persoonsgegevens. Dit advies geeft normuitleg over de reikwijdte van het begrip 'persoonsgegeven' bij het CBS. Helaas merken wij in onze dagelijkse werkzaamheden dat het begrip regelmatig verkeerd wordt begrepen.
- Advies d.d. 26 juni 2023 over dataminimalisatie. Dit advies geeft normuitleg over de dimensies waarin het beginsel van dataminimalisatie binnen het CBS kan worden toegepast, en biedt daarmee handvatten voor de toepassing ervan in bijv. processen.
- Advies d.d. 17 juli 2023 over meegebrachte data in RA. Dit advies onderzoekt de wettelijke grondslag voor het gebruik van microdata die (nog) niet door het CBS zelf wordt gebruikt voor de productie van eigen statistieken, maar wel in onderzoek onder gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid binnen de Remote Access dienst.
- Advies d.d. 28 september 2023 over teruglevering microdata. Dit advies is een consolidatie van eerdere FG-adviezen voorzover deze betrekking hadden op de levering van microdata aan een partij die deze microdata eerder aan het CBS heeft geleverd of onderwerp is van deze microdata. Het advies identificeert uitzonderingen op de hoofdregel dat microdata het CBS nooit mogen verlaten.
- Advies d.d. 29 september 2023 over gebruik BSN voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek bij het CBS. Dit advies is normuitleg ten behoeve van bronhouders en licht toe waarom het BSN in veel gevallen rechtmatig aan het CBS geleverd kan worden.

Decentrale adviezen (adviezen gegeven aan een lijnmanager op een niveau onder de DG)

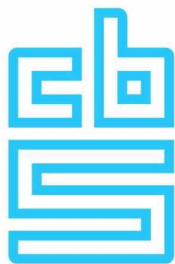
In 2023 hebben we de volgende decentrale adviezen uitgebracht. Deze zijn terug te vinden in de werkruimte van de FG op intranet.²

- Advies d.d. 7 maart 2023 aan hoofd MDS over 5 jaars toekomstschets MDS. Het FG-advies omvat enkele handreikingen over bijv. de inpassing van een rol in de Europese datastrategie.
- Advies d.d. 19 juni 2023 aan hoofd directeur BIM over een verwerkingsgrondslag voor Internetspiegel. Dit advies analyseerde de door 5.1.2.f veronderstelde verwerkingsgrondslagen voor het medewerkerstevredenheidsonderzoek en kwalificeerde deze als ongerijmd.
- Advies d.d. 8 augustus 2023 aan hoofd DVZ over gebruik achtergrondkenmerken bij DVZ. Dit advies verkent de mogelijkheden tot gebruik van achtergrondkenmerken van geënqueteerden bij dataverzamelingsprocessen met als doel de respons te verhogen.

---

¹ <https://cbsintranet/werkruimten/Privacy/Functionaris%20gegevensbescherming/default.aspx>.

² Idem.

- Advies d.d. 9 november 2023 aan plv hoofddirecteur EBN over Levering SBI-codes aan de Kamer van Koophandel ihkv de NACE-herziening. Dit advies past het advies over terugleveringen toe op de casus NACE-herziening.
- Advies d.d. 13 november 2023 aan hoofd SQS-onderwijs over gebruik BSN voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek over promovendi bij het CBS. Dit advies is een gedetailleerde invulling van het generieke advies over BSN-leveringen aan het CBS.
- Advies d.d. 14 november 2023 aan directeur CSB over de Leegstandsmonitor. Dit advies past het generieke advies over terugleveringen toe op de casus Leegstandsmonitor.
- Annex voorbeelden bij Advies over teruglevering microdata d.d. 14 december 2023 aan voorzitter stuurgroep Veilig Data Delen met fictieve voorbeelden bij elk van de zeven categorieën van teruglevering.

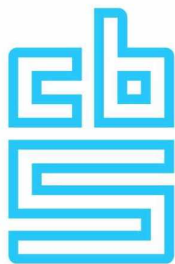
Adviezen op DPIAs

- Advies d.d. 14 februari 2023 over de DPIA voor het CARRIER-project, met daarin een aantal punten van zorg over het project, waaronder het gebruik van aggregaten voor algoritmen die gevolgen hebben voor de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
- Advies d.d. 10 augustus 2023 aan hoofd MDS over DPIA OSSC. Het advies geeft een elftal verbeterpunten, waaronder het onomstotelijk aantonen van de noodzaak van het 'outsourcen' van infrastructuur en het wegnemen van een risico in de verwerkersovereenkomst.
- Advies d.d. 7 augustus 2023 aan directeur SVV over de VESDI DPIA. Dit advies is gegeven op een DPIA over het gebruik van automatische kentekenplaatherkenning voor het maken van statistieken ten behoeve van de energietransitie. Het advies geeft een aantal aandachtspunten ten aanzien van de risico's die in de DPIA zijn geïdentificeerd, en benoemt een viertal aanvullende risico's.
- Advies d.d. 11 augustus 2023 aan hoofd DRD over DPIA Smart Surveys. Het advies geeft enkele aandachtspunten bij deze DPIA en het voorziene proces.
- Advies d.d. 14 augustus 2023 aan hoofd DRD over DPIA Activity Trackers GEZO. Het advies geeft enkele aandachtspunten bij deze DPIA en het voorziene proces.

Inbreuken in verband met de AVG

Hoewel het aantal *gemelde* inbreuken ('datalekken') in 2023 opnieuw is toegenomen (grofweg verdubbeld, naar 117 incidenten), is er nog altijd geen aanwijzing dat er ook daadwerkelijk meer incidenten optreden. De CPO en de privacycoördinatoren hebben de boodschap om melding te maken van incidenten ook dit jaar voortvarend de organisatie in gebracht. Daar plukt het CBS nog steeds de vruchten van.

Slechts één incident is in het afgelopen jaar gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Het ging hier, net als in 2022, om een probleem bij een verwerker van het CBS. In dit geval was sprake van een afwijking van het door het CBS met verwerker afgesproken bewaarbeleid van sollicitatiegegevens. Nieuw is evenmin de constatering dat nog steeds veel bronhouders en geënuquêteerden tegen het beleid van het CBS in data leveren per e-mail. In dat kader hebben wij

onder andere de CPO gevraagd te kijken naar een verbetering van de informatievoorziening aan de zijde van het CBS.

De belangrijkste typen inbreuken waren:

- Berichtgevers maken vaak gebruik van minder veilige of onveilige leverkanalen zoals e-mail. Het blijft van belang aandacht te besteden aan de aanwezigheid van onze leveringsportalen en het exclusieve gebruik daarvan voor levering van microdata. Helaas komt het ook voor dat CBS-medewerkers onderling per e-mail microdata uitwisselen. Dit is uiteraard eveneens tegen het CBS-beleid.
- Verlies of diefstal van CBS-apparatuur (telefoons en laptops). Belangrijk is aan te merken dat achterlaten van CBS-apparatuur in al dan niet afgesloten auto's en fietstassen geen goed idee is.
- Het komt nog steeds voor dat er een verwerkersovereenkomst ontbreekt in de relatie tussen het CBS als verwerkingsverantwoordelijke en een andere partij als verwerker. Het is belangrijk te beseffen dat in zo'n geval de verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is en sprake is van een incident in de zin van art. 33 AVG ('datalek').

In het algemeen geldt dat bij de melding van incident een hoge mate van transparantie richting FG wordt betracht. Helaas komt het een enkele keer voor dat informatie ondanks herhaalde verzoeken ten onrechte wordt achtergehouden. Dit is rechtstreeks in strijd met de AVG, de daarin beschreven rol van de FG, en de invulling daarvan in de [Regeling taken en bevoegdheden van de FG van het CBS](#).

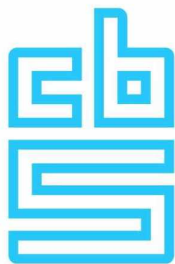
Voortzetting toezichtsagenda 2023

Een aantal factoren heeft ons ertoe genoodzaakt onze toezichtsthema's die gepland waren voor 2023 door te rollen naar het volgende kalenderjaar (2024): (1) adviezen op basis van de toezichtsagenda 2022 zijn nog tot medio 2023 uitgebracht; (2) het aantal gevraagde adviezen nam in 2023 toe, deels door de toename van het aantal uitgevoerde DPIA's; en (3) de registratie en de opvolging van incidenten legde in 2023 een aanzienlijk groter tijdsbeslag. Bij de uitvoering van de toezichtsagenda in 2024 zullen de in 2023 opgedane inzichten over de toezichtsthema's uiteraard worden meegenomen.

Punten voor de toezichtsagenda 2024 blijven dus:

- Privacy information management: op welke manier toont het CBS aan 'in control' te zijn met betrekking tot de beginselen van gegevensbescherming zoals die in de AVG zijn neergelegd?
- Transparantie richting betrokkenen: voldoet het CBS aan de transparantievereisten richting betrokkenen (de groep van 18 miljoen inwoners van wie gegevens worden gewerkt en de groep van 2000 medewerkers)?
- Privacy by design: zijn er voor het CBS mogelijkheden het ontwerpproces van statistische processen in termen van gegevensgebruik, compartimentering en privacy-enhancing technologieën verder te optimaliseren?

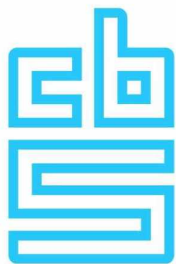
Overige constatering

In het licht van vragen die bronhouders stellen over de rechtmatigheid van het leveren van data hebben we in verschillende trajecten input geleverd. Het ging hierbij onder meer om een DPIA-achtige vragenlijst die namens de zorgverzekeraars door Vektis aan het CBS werd gestuurd, en vragen over de levering van het BSN door de Nederlandse universiteiten in het kader van onderzoek naar promovendi. We gaven input voor het obstakelverwijdertraject van Health-RI inzake BSN-gebruik in de zorg.

In principe spreken we maandelijks de privacycoördinatoren van de hoofddirecties. We doen dit om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen, en ook om de coördinatoren te informeren over vraagstukken en incidenten die ons ter ore zijn gekomen. Tijdens ons maandelijkse bezoeken aan de vestiging Heerlen proberen we kennis te maken met zo veel mogelijk teamhoofden. Deze kennismaking met teamhoofden zullen wij in 2024 ook uitbreiden naar de vestiging Den Haag.

De volgende, nadrukkelijk niet uitputtende lijst geeft een indruk van de typen werkzaamheden die wij als FG in 2023 verrichtten als onderdeel van onze adviesfunctie:

- We gaven input in een traject waarin het hoofd DSC beleid opstelde om de bescherming van persoonsgegevens in het DSC te borgen met inachtneming van de hoofddoelen van het DSC.
- We gaven advies over het delen van agendainformatie van medewerkers tussen CBS en DNB.
- We maakten een ronde langs de hoofddirecties om de rol van de FG toe te lichten.
- We spraken met de FG van Perined over de problemen van pseudonimisering voor hun probabilistische koppelingsmethodiek en de gevolgen die dit zou kunnen hebben voor het CBS.
- We gaven input bij overleg over de betekenis van de EHDS voor het CBS.
- We hebben een geadviseerd in de lopende herziening van het Besluit gegevensverwerking CBS.
- We waren betrokken bij de aanbesteding van de externe ISO27001 en privacy-audits.
- We hebben geadviseerd over hoe om te gaan met productiedata in test-omgevingen.
- We hebben input geleverd voor het vastleggen van de procedure voor het maken van Meldingen Verwerking Persoonsgegevens.
- We hebben in overleg met het Centrum voor Beleidsstatistiek een generieke melding opgesteld die de meeste onderzoeksprojecten 'dekt' en daarmee de administratieve lastendruk reduceert.
- We gaven input voor de nieuwe Veilig Datadelen Omgeving.
- We namen deel aan enkele overleggen met de Autoriteit Persoonsgegevens.
- We namen deel aan een bijeenkomst over de VESDI DPIA en gaven een presentatie over het FG-advies.
- We hielden een presentatie over de juridische kaders voor ChatGPT tijdens de innovatiedagen.
- We verzorgden een training in het maken DPIAs voor het CBS.
- We gaven een presentatie over de externe privacy-audit.

- We gaven advies over het gebruik van track and trace data ten behoeve van statistieken over bedrijfsmobiliteit.
- We zochten uit wat de feitelijke situatie en wettelijke grondslag zijn bij de levering van microdata door de vestiging Bonaire aan het CBS in Nederland.
- We adviseerden over het privacybeleid dat door de CPO is opgesteld.